

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IV. Exemplo, & doctrina Christi zelum animarum maximè commendari.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

CAPUT IV.

Exemplo, & doctrina Christi ze-
lum animarum maximè
commendari.

Siquidem imaginem, quam DEUS fecit per
creationem, Christus Dominus polir, & ornat,
imò & reficit per redemptionem, ac denique ab-
solvit, & consummat per glorificationem. Magna
est propterea dignitas honorarum, cum tantopere
à Deo æstimentur, & honorentur.

Bern.
Serm. 1.
de ad-
ventu.
Quæ merito considerans D. Bernard. *Serm. 1.*
de Adventu, clamat: Mira quærentis DEI dignatio,
magna dignitas hominū sic quasi, in qua si gloriari
voluerit, non erit insipiens: non quod aliquid esse videat
tur tanquam à se ipso, sed quod tantum cum fecerit ipse,
à quo creatus est. Omnes enim divitia, omnis gloria
mundi, & quicquid in eo conspicitur, minus est hac glo-
ria, imò neque est aliquid in comparatione ejus. Hæc
Bernardus.

Idem
cap. 3.
Meditat.
Idem etiam, nec minus doctè prædictas ani-
mæ dignitates complectens, *cap. 3. Meditat.* exclamans
inquit: O Anima DEI insignita imagine, deco-
rata similitudine, redempta sanguine, deputata cum
Angelis, capax beatitudinis, hæres bonitatis, rationis
particeps, quid tibi cum carne: Et infra, Totus quidem
ipse mundus ad unius animæ pretium æstimari non po-
test: non enim pro toto mundo animam suam Deus da-
re voluit, quam pro anima humana dedit. Sublimis er-
go est anima pretium, que non nisi sanguine Christi
redimi potuit. Nonne DEI filius cum esset in sinu Pa-
tris, à Regibus sedibus pro ea descendit, ut eam à po-
testate Diaboli liberaret? Elevit ipsam, nec solum slevit,
sed etiam mori se obtulit, ut pretiosi sanguinis sui pre-
tio eam redimeret. Aspice mortalis, pro te datur hostia
talis. Agnosce homo, quam nobilis est anima tua, &
quam gravia fuerint ejus vulnera &c.

Chrysof.
in cap. 1.
Epist. ad
Corinth.
Egregie etiam Chrysof. in *cap. 1. Epist. ad Corinth.*
Nihil est enim quod anima possit æquiparari, nec uni-
versus quidem mundus. Hanc igitur animæ nobilita-
tatem, sive splendorem, sanguine Christi expiata,
cum semel Cathaginæ Senensis datum divinitus ef-
set animo intueri, ita extarsi zelo animarum, ut
dixerit, tanta est animarum dignitas, & pulchritudo,
ut ad eas lucrandas nullus par labor esse possit; idque
gloriosissimis factis à se in hunc finem gestis,
maximèque laboribus, periculisque susceptis ita
esse ut dicebat, opere ipso ostendit.

Quare non mirum si Deus ita arctè hominibus
proximorum salutis curam commendet, ac in Ec-
clesia ejus sponsa, non ob aliam causam certissimò
constat Hierarchiam universalem, ut sunt Sacerdo-
tia, bona, dignitates, neque ad alium finem, quam
ad animas DEO, vitæque æternæ lucrandas esse
institutam. Neque verò in oculis Domini om-
nium bonorum temporalium, ac Regnorum
everitionem tanti est, quanti unius animæ amissio
sit, quæ in deserto errare sinatur; nec omni cona-
tu, omniumque bonorum ac vitæ ipsius dispendio
ad ovile revocetur.

Quod si unius animæ pretio universus Orbis
comparari nequit, atque ex alia parte in tot anima-
rum millia, ut ex typo Orbis terrarum à nobis in
precedenti cap. ostenso constat, oculos converta-
mus, quæ luce Evangelica destituta in æternum
pereunt (ita ut & merito Christus cum clamore
valido lamentatus sit, quando seminis parabolam
prædicavit, in qua ex quatuor divini seminis par-
tibus tres in Dæmonum prædam cedere vidit.)
Quid ergo superest vitis Religiosis, nisi ut lachry-
mas, Christi & conatus intendant, ac non solum
impensissimè Dominum messis exorent, ut mit-
tat divinitus operarios in messem suam, sed etiam
ut relicta una ove, quæ Ecclesiæ angustum reg-
num representat, nonaginta alias in deserto inli-
delitatis aberrantes, sedulo quarant.

Hætenus eam dignitatem hujus ministerij
commendavimus, quæ ex nimæ nobilitate,
& præstantia, tanquam ex nobilissima, pretiosissi-
maque materia profecta est: nunc verò illa digni-
tas declaranda est, quæ huic functioni accre-
vit, tum ex Christi exemplo, ejusque similitudine, tum
etiam ex ejus doctrina. In qua re duo breviter
erunt attingenda; primum, quanto studio Chri-
stus proximorum curam, maximè verò Infidelium
verbo commendaverit. Deinde quantum nos suo
exemplo ad sui imitationem instruxerit.

Audiamus igitur ipsius veritatis testimonium, *Joan. 35.*
ac brevem, divinam tamen, & dignam ipso DEO Greg.
sententiam. Hoc est (inquit, *Joan. 15.*) præceptum homil.
meum ut diligati invicem sicut dilexi vos: Quæ verba *27. in*
exponens Gregorius Papa homil. 27. in Evangelia. *Evange-*
Cam cuncta sacra eloquia, inquit, plena sint Domi-
lic.
nicis præceptis, quid est, quod de sola dilectione, quasi de
singulari mandato, Dominus dicit: Hoc est præceptum
meum, ut diligati invicem: nisi quia omne mandatum
de sola dilectione est, & omnia unum præceptum sunt
quia quicquid præcipitur, in sola charitate solidatur.
Ut enim multi arboris rami ex una radice prodeunt,
sic multa virtutes ex una charitate generantur. Nec
habet aliquid viriditatis ramus boni operis, si non ma-
net in radice charitatis. Præcepta ergo Dominica, &
multa sunt & unum: multa per diversitatem operis,
unum in radice dilectionis. Sic Gregor.

Multa his similia commemorari posse nt, tum *Chrysof.*
ex sacra Scriptura, tum ex Patribus, sed non opus *in Ca-*
est ea, quæ notissima sunt repetere: solum Chry- *nonic.*
sof. tomij egregiam adjiciam testimonium: *Novissi-*
ma (inquit in primam Canonicam *Joan. Tom. 9.*)
Tom. 9. Verba Christi ituri in celum sunt ista (nempe hoc est
præceptum meum &c.) Considerate languentem in
in lecto hominem, in domo sua jacentem, & macera-
tum aegritudine, proximum morti, anhelantem jam
animam inter dentes quodammodo habentem, qui for-
te sollicitus de aliqua re chara sibi, quam multum dili-
git, veniat sibi in mentem, & vocet heredes suos, & di-
cat: Rogo vos facite hoc, teneat quodammodo violen-
ter animam, ne antea exeat quam verba illa formen-
tur, cum illa verba novissima dicitaverit esset animam,
sollicitus cadaver in sepulchrum, heredes ipsius quomodo
meminerunt novissima verba morientis: quomodo, si
quis existat qui dicat eis, nolite facere, quid ergo illi
dicant? ergo non facio quod mihi Pater efflans animam
novissimè mandavit? quod ultimum sonuit in aures
meas proficiente hinc patre meo? quævis alia verba
aliter possum habere, novissima verba me plus tenent,
non eum vidi amplius, non audivi loquentem. Fratres
cogitate visceribus Christianis, si heredes sunt tam
dulcia, tam grata, tam magni ponderis verba patris
ituri in sepulchrum, heredibus Christi qualia debent esse
verba novissima?

Quare nihil est, quo Christus uberius lauda-
re posset Christianam charitatem, quam insinu-
ando se hoc tantum præcipere: Et rectè sanè, quia
in charitate non una aut altera virtus, sed omnium
virtutum copia, tanquam in fecundissima radice
continentur.

At non solum Christus Dominus hoc generali
præcepto contentus est (ne forte Christiani, qui
ad omne ignavie genus propensius inclinaverit,
dile-

dilectionem hanc intra Ecclesiam tantum terminos exhibendam existimarem) sed & infidelium curam maximè Ecclesiam commendavit. *Alia* (inquit) *Joan. 16. oves habeo, quas oportet me adducere, & fiet unum ovile, & unus Pastor.*

Joan. 16

Imò haec fuisse tempore mortis Christi, Resurrectionis, ac in caelos Ascensionis, curam, hancque solum, vel saltem præcipuam suæ Ecclesiam, quæ à cæcitate profanis, & vanis conventiculis Hæreticorum discernere, notam esse voluit, ut discretè Augustinus plurimis in locis disseruit. Illud verò inter omnia illustrius est testimonium, quod reddidit sermone *S. lib. 17. Homil.* Ubi curam adducendi animarum ad ovile Christi præcipuam, ad veram Christi Ecclesiam discernendam notam esse agnovit. Explicans enim illa verba *Act. 2. Eritis mihi testes in Hierusalem &c. Apostoli* (inquit) *querunt tempus judicij, & Dominus respondet locum & Ecclesia. Non respondit quod quaesierunt, sed nostros providebat dolores. Eritis, inquit, mihi testes in Hierusalem. Parum est, non pro hoc tantum pretium dedisti, ut hoc solum emeret in Hierusalem. Dic adhuc & usque in fines terra. Venisti ad fines. Quare contentiones non finis? Nemo mihi dicat jam: Ecce hic est, non, sed, Ecce hic est. Sileat humana præsumptio, audiatur Divina prædicatio. Teneatur vera promissio in Hierusalem & in tota Judæa, & Samaria, & usque ad fines terra. Mihi dicitis nubes suscepit eum: tam non opus erat ut aliquid adderetur, ne aliunde cogitaretur. Fratres pro magno audiri solent verba novissima ascendenti in caelum. Ex-*

Augusti. ser. 6. lib. 17 homil.

Act. 2.

istimemus Dominum nostrum Testamentum scripsisse, & in testamento suo novissima verba posuisse; prævidit enim malorum filiorum futuræ litigiæ, prævidit homines partes sibi facere conantes de possessione aliena. (Ecce infra, postquam commendavit charitatem Dei, & proximi, demonstrans veræ Ecclesie signa, addit:) Videte ergo fratres, quid maximè diligatis, quid fortiter teneatis. Glorificatus Dominus resurgendo commendat Ecclesiam; Spiritum sanctum mittens de caelis commendat Ecclesiam. Resurgens enim quid dicit Discipulis suis? *Hæc dicebam vobis cum essem apud vos, quia oportebat impleri omnia quæ scripta sunt in lege, & Prophetis, & Psalmis de me. Et tunc aperuit illis sensum, ut intelligerent scripturas, & dixit eis, quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die. Ubi est Ecclesia commendatio? Et prædicare in nomine ejus penitentiam, & remissionem peccatorum? & hoc ubi? per omnes gentes, incipientibus ab Hierusalem, hæc resurrectione glorificatus. Quid ascensione glorificatus? quod audistis: Eritis mihi testes in Hierusalem, & in tota Judæa, & Samaria, & usque in fines terra. Quid ipso adventu Spiritus sancti? Venit Spiritus sanctus, quos primum implevit, linguæ omnium gentium loquebantur. Unusquisque homo loquens omnibus linguis, quid aliud significavit, quam unitatem in omnibus linguis? hoc tenentes, in hoc firmati, in hoc reborati, in hoc inconcussa charitate defixi. Laudemus pueri Dominum, & dicamus Alleluja. Sed in una parte? unde, & quousque? à solis ortu, usque ad Occasum laudabile nomen Domini. Hæc Augustinus.*

Luc. 24.

Allo. 1.

Deinde si ad Christi Domini Salvatoris nostri exemplum, ad cujus formam, & exemplar omnes Christianorum actiones, omnia studia, & exercitationes sunt dirigendæ, maximè elucet in omni ejus vita, operatione, & doctrina hic animarum zelus, quo ejus viscera transgenda prædixerunt Prophetæ. Quanta verò fuerint in Christo domino charitatis indicia, quanta erga proximorum salutem curandam sollicitudo, nemo est, qui dignè possit explicare: zelo animarum ita exarsit, ut coarctaretur, ut ipse ait, donec Baptismo sanguinis pro earum salute ablutus, seipsum Patri hostiam viventem immolare; passionem, & mortem pro-

brossissimam obivit sponte, libensque & gaudens sustinuit, quod optavit ardentius, ut opprobria exprobrantium Deo in ipsum reciderent omnia, fieretque unus pro omnium gloria opprobrium hominum, & abjectio plebis. Quam verò constanter in amore ingratisimæ, & pessimæ gentis perseveraverit, quam ardentius nec amatus, & capitalissimo odio habitus, ab inimicis, civibus, & popularibus suis, inimicos ipse dilexerit, quam facilis ad ignoscendum fuerit (suisin hostibus, & interfectoibus immanissimis, efferatissimis in ipso fervore tanti sceleris mortis suæ, locupletissimè testatur vel una eius oratio illa, *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.* Et nos breviter præcedenti cap. nonnulla attigimus.

Quare cum summa dignitas Christiani sit, se quam simillimum Christo efficere, illum que imitari, merito Patres Christiani omnes ad hæc animarum functionem proposito Christi exemplo, veluti earum actionum mensura perfectissima, urgent, ut jam non sibi suisque commodis, & utilitatibus, sed proximorum salutem vivant. *D. Ioan. Chrysost. tom. 4. homil. 25. in cap. 19. epist. 1. ad Corinth. in illa verba: Imitatores mei estote. sicut & ego Christi. Hæc perfecta charitatis regula est, hic certissimus terminus, hoc supremum omnium cacumen, quæ rare, quæ communem omnium comprehendant utilitatem, quod ipse significans addidit, sicut ego Christi. Nihil enim potest nos adeo imitatores Christi facere, ut proximorum cura.*

Chrysost. in epist. ad Cor. 19. hom. 25.

Idem etiam Chrysost. *Homil. 34. in Matthæum.* Etenim ut scias quantum bonum sit cum salute nostra & aliorum lucrari, audi Prophetam ex persona Dei dicentem: *Qui deducit pretiosum à vili, quasi os meum erit. Quid hoc est? Qui ab errore ad veritatem, aut, manderit, vel à peccato ad virtutem proximum induxerit, pro virili humano me imitator.*

Idem homil. 24. in Matth.

Denique D. Augustinus proposito Christi exemplo ad charitatis vincula fidelium excitat animos; explicans enim locum *Ioan. Omnis qui natus est ex Deo, non facit peccatum, ait: Accipere calicem salutarem, & invocare nomen Domini, hoc est, satiare charitate, & ita satiare, ut non solum non oderis fratrem, sed paratus sis mori pro fratre. Hanc charitatem docuit Christus in cruce moriens. Hanc didicit Paulus dicens: Ego libentissimè impendam pro animabus vestris: Hanc imitatus est Stephanus; orans pro lapidantibus ipsum: propter eos volebat Paulus vivere, pro quibus paratus erat mori. Et Petrus dixit Christus post resurrectionem: Petre amas me? Pasce oves meas: quasi dicit, hæc est perfecta mei dilectio, ut pro fratribus facias, quod ego pro te feci. Qui non diligit fratrem suum, non est ex Deo. Dilectio sola discors inter filios Dei, & filios diaboli. Hæc Augustinus.*

1. Joan. 3.

2. Cor. 12.

Ioan. 21.

Cumque nihil homini excellentius, aut gloriosius contingere possit, quam ad hanc Christi imitationem, & similitudinem pertingere, ac omnes præterea Christianos imitatores Christi esse oporteat, idque eos & professio, & nomen ipsum moneat; muldò vero exactius, strictiorique vinculo ad hoc stricti tenentur Religiosi, quorum pietas ita ex Christi vita desumpta sunt, ut perfectiores solent cum vultum ex vultu exprimunt. Quare si horum paupertas ideo perfecta, quia ejus paupertatem imitantur, qui non habuit ubi caput reclinare; & castitas illius castitatem, qui fuit candor lucis æternæ; & obedientia quoque, quia ab illo depi opta est, qui factus est obediens usque ad mortem; non dubium horum charitatem tantò fore perfectiorem, quantò plus ad illius exemplar accesserit, qui propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, venit in mundum, ut peccatores salvos faceret.

CA-

Exempl
T
ad imitat
corum au
dos Relig
plos ant
dam.
Illud co
fidelium
ximè com
onis genu
pellentur
perfectio
enim dubi
gelica per
upõe qu
in prædic
mino fræ
bis region
igitur hui
Doces ha
dederunt
Allo
novi Test
amor ze
fuit in vir
soll. Tom
Corinth. u
quis (in qu
cura erat
disquirent
quam ad p
unumquem
ratur. Et
miracula, f
illa vox, qu
mante eis h
no. Huiusm
sua peccati
securus e
patis mei. E
eram quæsi
Deum pro b
illi quidam
tum confu
mentum E
ram el g r i
sua suam q
venit, sed ap
braha oblige
dij, sed s
ritas conf
tu est s
ri, suam in
quærens luc
fratrum s
missum à Pat
nitionibus &
sumorum E
non contor
Sicut huius
no omni
no possim de
suntissimam
Præterea
minuisse &
se & altera
limo educat
Optimè huius